ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 10ης Νοεμβρίου 1992 *

Στην υπόθεση C-3/91,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του cour d'appel de Montpellier (Γαλλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Exportur SA

και

LOR SA,

Confiserie du Tech,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 30, 34 και 36 της Συνθήκης ΕΟΚ, προκειμένου να κριθεί αν συμβιβάζεται με τις διατάξεις αυτές η σύμβαση που συνήφθη μεταξύ της Γαλλικής Δημοκρατίας και του Ισπανικού Κράτους στις 27 Ιουνίου 1973 και αφορά την προστασία των ονομασιών προελεύσεως, των ενδείξεων προελεύσεως και των ονομασιών ορισμένων προϊόντων,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους O. Due, Πρόεδρο, K. N. Κακούρη, G. C. Rodríguez Iglesias και M. Zuleeg, προέδρους τμήματος, G. F. Mancini, R. Joliet, F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse, M. Díez de Velasco και P. J. G. Kapteyn, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. O. Lenz
γραμματέας: Δ. Τριανταφύλλου, υπάλληλος διοικήσεως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η LOR SA και η Confiserie du Tech, εκπροσωπούμενες από τον F. Greffe, δικηγόρο Παρισιού,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπουμένη από τον J. Karl, Regierungsdirektor του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Οικονομίας,

— η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπουμένη από τον A. J. Navarro Gonzales, γενικό διευθυντή νομικού και θεσμικού συντονισμού επί κοινοτικών θεμάτων, και την G. Calvo Diaz, Abogado del Estado, της Υπηρεσίας Κοινοτικών Διαφορών,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπουμένη από τον J. E. Collins, Treasury Solicitor's Departement, και την E. Sharpston, barrister,

— η Επιτροπή, εκπροσωπουμένη από τον R. Wainwright, νομικό σύμβουλο,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Exportur SA, εκπροσωπηθείσας από τον J. Villaceque, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου των Pyrénées orientales, και τον Mitchell, δικηγόρο Παρισιού, της LOR SA και της Confiserie du Tech, που εκπροσωπήθηκαν από τον N. Boespflug, δικηγόρο Παρισιού, της Γερμανικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπηθείσας από τον A. von Mühlendahl, Ministerialrat στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης, της Ισπανικής Κυβερνήσεως, της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου και της Επιτροπής, εκπροσωπηθείσας από τον R. Wainwright και τον H. Lehman, δικηγόρο Παρισιού, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 23ης Ιανουαρίου 1992,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 18ης Μαρτίου 1992,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 1990, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 3 Ιανουαρίου 1991, το cour d'appel de Montpellier, υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου

177 της Συνθήκης ΕΟΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 30, 34 και 36 της Συνθήκης ΕΟΚ, σχετικά με την προστασία στη Γαλλία ισπανικών γεωγραφικών ονομασιών.

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της ανώνυμης εταιρίας Exportur, με έδρα τη Jijona (επαρχία Alicante), αφενός, και των εταιριών LOR και Confiserie du Tech, με έδρα το Perpignan, αφετέρου, σχετικά με τη χρησιμοποίηση εκ μέρους των τελευταίων, για παρασκευαζόμενα στη Γαλλία ζαχαρώδη προϊόντα, των ονομασιών Alicante και Jijona, όπως ονομάζονται δύο ισπανικές πόλεις.

3 Οι εταιρίες LOR και Confiserie du Tech παρασκευάζουν και πωλούν στο Perpignan ζαχαρώδη προϊόντα· η πρώτη παρασκευάζει ζαχαρώδη προϊόντα με την ονομασία touron Alicante και touron Jijona, η δε δεύτερη touron catalan type Alicante και touron catalan type Jijona.

4 Δυνάμει του άρθρου 3 της συμβάσεως περί προστασίας των ονομασιών προελεύσεως, των ενδείξεων προελεύσεως και των ονομασιών ορισμένων προϊόντων, που συνήψαν στη Μαδρίτη στις 27 Ιουνίου 1973 η Γαλλική Δημοκρατία και το Ισπανικό Κράτος [(*Journal officiel de la République française* (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Γαλλικής Δημοκρατίας) της 18ης Απριλίου 1975, σ. 4011, στο εξής: γαλλο-ισπανική σύμβαση], οι ονομασίες Turrón de Alicante και Turrón de Jijona επιφυλάσσονται, εντός της γαλλικής επικράτειας, αποκλειστικά στα ισπανικά προϊόντα ή εμπορεύματα και μπορούν να χρησιμοποιούνται εντός της επικράτειας αυτής μόνο υπό τις προβλεπόμενες από τη νομοθεσία του ισπανικού κράτους προϋποθέσεις. Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 2, της συμβάσεως αυτής, ο κανόνας αυτός ισχύει ακόμα και όταν οι εν λόγω ονομασίες συνοδεύονται από λέξεις όπως «κατά τη μέθοδο», «του είδους» ή «τύπου» (façon, genre ή type αντίστοιχα).

5 Η Exportur, βασιζόμενη στη γαλλο-ισπανική σύμβαση, ζήτησε ανεπιτυχώς, με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων και, στη συνέχεια, ασκώντας αγωγή ενώπιον του tribunal de commerce de Perpignan, να απαγορευθεί στις δύο γαλλικές

επιχειρήσεις η χρησιμοποίηση των εν λόγω ισπανικών ονομασιών. Η Exportur άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως του tribunal de commerce de Perpignan ενώπιον του cour d'appel de Montpellier.

6 Λόγω των αμφιβολιών του ως προς την ερμηνεία των άρθρων 30, 34 και 36 της Συνθήκης, το cour d'appel de Montpellier αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία μέχρις ότου το Δικαστήριο εκδώσει προδικαστική απόφαση επί των ακολούθων ερωτημάτων:

«1) Έχουν τα άρθρα 30 και 34 της Συνθήκης ΕΟΚ την έννοια ότι απαγορεύουν τα μέτρα προστασίας των ονομασιών προελεύσεως τα οποία θεσπίζονται με τη γαλλο-ισπανική σύμβαση της 27ης Ιουνίου 1973, και συγκεκριμένα των ονομασιών Alicante ή Jijona για τα μαντολάτα;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ανωτέρω ερώτημα, έχει το άρθρο 36 της Συνθήκης την έννοια ότι επιτρέπει την προστασία των εν λόγω ονομασιών;»

7 Στην έκθεση ακροατηρίου αναπτύσσονται διεξοδικά τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης, η εξέλιξη της διαδικασίας, καθώς και οι γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται κατωτέρω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

8 Καταρχάς, πρέπει να σημειωθεί ότι ορθώς το εθνικό δικαστήριο έκρινε ότι οι διατάξεις μιας συμβάσεως συναφθείσας μετά την 1η Ιανουαρίου 1958 μεταξύ ενός κράτους μέλους και ενός άλλου κράτους δεν μπορούν να εφαρμόζονται, από την ημερομηνία εντάξεως αυτού του δευτέρου κράτους στην Κοινότητα, στις σχέσεις μεταξύ των ανωτέρω κρατών, όταν είναι αντίθετες προς τους κανόνες της Συνθήκης. Επομένως, πρέπει να καθοριστεί αν οι διατάξεις της γαλλο-ισπανικής συμβάσεως συμβιβάζονται προς τους κανόνες της Συνθήκης περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.

9 Για να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό πρέπει να εξεταστεί καταρχάς η γαλλο-ισπανική σύμβαση, το γενικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η σύμβαση αυτή και το περιεχόμενό της.

Επί της γαλλο-ισπανικής συμβάσεως, του γενικού της πλαισίου και του περιεχομένου της

10 Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η γαλλο-ισπανική σύμβαση έχει ως αντικείμενο την προστασία στη γαλλική επικράτεια των ισπανικών ενδείξεων και ονομασιών προελεύσεως και, αντίστροφα, την προστασία στην ισπανική επικράτεια των γαλλικών ενδείξεων και ονομασιών προελεύσεως.

11 Από τη συγκριτική εξέταση των εθνικών δικαίων προκύπτει ότι σκοπός των ενδείξεων προελεύσεως είναι να πληροφορούν τον καταναλωτή για το γεγονός ότι το προϊόν που φέρει τη σχετική ένδειξη προέρχεται από έναν καθορισμένο τόπο, μια καθορισμένη περιοχή ή μια συγκεκριμένη χώρα. Αυτή η γεωγραφική προέλευση μπορεί να συνδέεται με την ύπαρξη ορισμένης φήμης. Η ονομασία προελεύσεως εγγυάται όχι μόνο τη γεωγραφική προέλευση του προϊόντος αλλά και το ότι το εμπόρευμα παρασκευάστηκε σύμφωνα με τους ποιοτικούς κανόνες ή τις προδιαγραφές παρασκευής που καθορίζονται με πράξη της δημόσιας αρχής και ελέγχονται από την εν λόγω αρχή και, επομένως, την παρουσία ορισμένων ειδικών χαρακτηριστικών (βλ. την απόφαση της 9ης Ιουνίου 1992, C-47/90, Dehlaize, Συλλογή 1992, σ. I-3669, σκέψεις 17 και 18). Οι ενδείξεις προελεύσεως προστατεύονται από τους κανόνες περί καταστολής της παραπλανητικής διαφημίσεως ή ακόμα από εκείνους που αφορούν την καταχρηστική χρησιμοποίηση αλλοτρίας φήμης. Αντίθετα, οι ονομασίες προελεύσεως προστατεύονται από ειδικούς κανόνες που θεσπίζονται με νομοθετική ή κανονιστική ρύθμιση. Οι κανόνες αυτοί αποκλείουν γενικά τη χρησιμοποίηση όρων όπως «του είδους», «τύπου» ή «κατά τη μέθοδο» και εμποδίζουν καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος του σχετικού συστήματος τη μετάπτωση των ονομασιών αυτών σε ονομασίες γένους.

12 Σύμφωνα προς την αρχή της εδαφικότητας, η προστασία των ενδείξεων προελεύσεως και των ονομασιών προελεύσεως διέπεται από το δίκαιο της χώρας στην οποία ζητείται αυτή η προστασία (χώρα εισαγωγής) και όχι από εκείνο της χώρας προελεύσεως. Επομένως, η προστασία αυτή καθορίζεται από το δίκαιο της χώρας εισαγωγής, καθώς και από τις πραγματικές προϋποθέσεις και τις οικείες αντιλήψεις που υφίστανται σ' αυτή τη χώρα. Μόνο με βάση αυτές τις προϋποθέσεις και αυτές τις αντιλήψεις μπορεί να εκτιμηθεί αν υπάρχει

παραπλάνηση των αγοραστών σε κάθε χώρα ή, ενδεχομένως, το αν μία ονομασία αποτελεί ονομασία γένους. Δεδομένου ότι η εκτίμηση αυτή δεν εξαρτάται από το δίκαιο της χώρας προελεύσεως και τις συνθήκες που επικρατούν σ' αυτήν, μία ονομασία που προστατεύεται στη χώρα προελεύσεως, ως αποτελούσα ένδειξη προελεύσεως, μπορεί να θεωρηθεί ως ονομασία γένους στη χώρα εισαγωγής και αντίστροφα.

13 Η γαλλο-ισπανική σύμβαση περί προστασίας των ονομασιών προελεύσεως, των ενδείξεων προελεύσεως και των ονομασιών ορισμένων προϊόντων θεσπίζει παρέκκλιση από την εν λόγω αρχή της εφαρμογής του δικαίου της χώρας εισαγωγής.

14 Το σύστημα της γαλλο-ισπανικής συμβάσεως στηρίζεται στους ακόλουθους κανόνες:

— οι προστατευόμενες ενδείξεις και ονομασίες προελεύσεως που συνδέονται με μια χώρα μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο για τα προϊόντα και τα εμπορεύματα της χώρας αυτής (άρθρα 2 και 3)·

— οι προστατευόμενες ονομασίες απαριθμούνται σε δύο καταλόγους που συνάπτονται στη σύμβαση (άρθρα 2 και 3)·

— ως βάση για την παρεχόμενη προστασία λαμβάνεται το δίκαιο της χώρας προελεύσεως και όχι εκείνο της χώρας στην οποία ζητείται η προστασία (άρθρα 2 και 3)·

— η προστασία των απαριθμουμένων ονομασιών συμπληρώνεται με μία γενική ρήτρα η οποία απαγορεύει τη χρησιμοποίηση «επί των προϊόντων ή των εμπορευμάτων, στην παρουσίασή τους, επί της εσωτερικής ή εξωτερικής συσκευασίας τους, καθώς και επί των τιμολογίων, εγγράφων αποστολής ή άλλων εμπορικών εγγράφων ή σε διαφημίσεις» ψευδών ή παραπλανητικών ενδείξεων που έχουν ως σκοπό την παραπλάνηση του αγοραστή ή του καταναλωτή όσον αφορά την αληθή προέλευσή τους ή τη φύση τους ή τα ουσιώδη χαρακτηριστικά τους (άρθρο 6)·

— οι επιβαλλόμενες από τη σύμβαση απαγορεύσεις ισχύουν και όταν οι προστατευόμενες ονομασίες χρησιμοποιούνται «είτε μεταφρασμένες είτε με τη μνεία της πραγματικής προελεύσεως είτε με την προσθήκη λέξεων όπως "κατά τη μέθοδο", "του είδους", "τύπου", "στυλ", "κατ' απομίμηση" ή "παρόμοιο"» (άρθρο 5, παράγραφος 1)·

— τέλος, διευκρινίζεται ότι «τα προερχόμενα από το έδαφος ενός των συμβαλλομένων κρατών προϊόντα ή εμπορεύματα, καθώς και η συσκευασία, οι ετικέτες, τα τιμολόγια, τα έγγραφα αποστολής και τα άλλα εμπορικά έγγραφά τους τα οποία φέρουν ή παραθέτουν συνήθως, κατά την έναρξη της ισχύος της παρούσας συμβάσεως, ενδείξεις, η χρησιμοποίηση των οποίων απαγορεύεται από την εν λόγω σύμβαση, μπορούν να πωλούνται ή να χρησιμοποιούνται για διάστημα πέντε ετών από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος της» (άρθρο 8, παράγραφος 1).

15 Δεδομένου ότι προβλέπει την εφαρμογή του δικαίου της χώρας προελεύσεως, η γαλλο-ισπανική σύμβαση διακρίνεται από τη σύμβαση των Παρισίων για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας της 20ής Μαρτίου 1883, όπως αναθεωρήθηκε για τελευταία φορά στη Στοκχόλμη στις 14 Ιουλίου 1967 (*Recueil des traités des Nations unies,* τόμος 828, αριθ. 11851, σ. 305), και τη συμφωνία της Μαδρίτης περί της καταστολής των ψευδών ή παραπλανητικών ενδείξεων προελεύσεως της 14ης Απριλίου 1891, όπως αναθεωρήθηκε για τελευταία φορά στη Στοκχόλμη στις 14 Ιουλίου 1967 (*Recueil des traités des Nations unies,* τόμος 828, αριθ. 11848, σ. 163). Δεδομένου μάλιστα ότι καλύπτει τις ενδείξεις προελεύσεως και, επομένως, δεν περιορίζεται στις ονομασίες προελεύσεως, «που αναγνωρίζονται και προστατεύονται ως τέτοιες στη χώρα προελεύσεως», διαφέρει από τη συμφωνία της Λισσαβώνας για την προστασία των ονομασιών προελεύσεως και τη διεθνή ταξινόμησή τους της 31ης Οκτωβρίου 1858, που αναθεωρήθηκε στη Στοκχόλμη στις 14 Ιουλίου 1967 (*Recueil des traités des Nations unies,* τόμος 828, αριθ. 13172, σ. 205). Για να αποφύγουν εξάλλου τις αδυναμίες των δύο πρώτων πολυμερών προαναφερθεισών συμβάσεων και τους περιορισμούς της τρίτης, πολλά ευρωπαϊκά κράτη έχουν συνάψει διμερείς συμφωνίες στον τομέα αυτό.

Επί της δυνατότητας εφαρμογής της απαγορεύσεως των περιορισμών κατά την εισαγωγή και την εξαγωγή

16 Πρέπει να υπενθυμιστεί καταρχάς ότι, κατά πάγια νομολογία (με απαρχή την απόφαση της 11ης Ιουλίου 1974, 8/74, Dassonville, Συλλογή τόμος 1974, σ. 411, σκέψη 5), η απαγόρευση των μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιορισμούς, η οποία θεσπίζεται στο άρθρο 30, καλύπτει κάθε εμπορικής φύσεως κανονιστική ρύθμιση των κρατών μελών που μπορεί να παρεμποδίσει άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά, το ενδοκοινοτικό εμπόριο.

17 Εν προκειμένω, το εθνικό δικαστήριο εκφράζει αμφιβολίες όσον αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 30. Συναφώς, η εταιρία Exportur ισχυρί-

ζεται ότι η γαλλο-ισπανική σύμβαση εμποδίζει την πώληση εντός της Γαλλίας γαλλικών προϊόντων και την πώληση εντός της Ισπανίας ισπανικών προϊόντων. Αντίθετα, ουδόλως εμποδίζει την εισαγωγή ισπανικών προϊόντων στη Γαλλία ή γαλλικών προϊόντων στην Ισπανία. Επομένως, κατά την Exportur, δεν υφίσταται μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος υπό την έννοια του άρθρου 30, η δε ζητούμενη ερμηνεία δεν είναι μεν ικανή να παράσχει στο εθνικό δικαστήριο στοιχεία χρήσιμα για την επίλυση της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιόν του.

18 Ο ισχυρισμός της εταιρίας Exportur είναι αβάσιμος. Η γαλλο-ισπανική σύμβαση απαγορεύει στις ισπανικές επιχειρήσεις να χρησιμοποιούν στη Γαλλία προστατευόμενες ισπανικές ονομασίες όταν δεν δικαιούνται βάσει του ισπανικού δικαίου να τις χρησιμοποιούν, στις δε γαλλικές επιχειρήσεις να χρησιμοποιούν στην Ισπανία προστατευόμενες γαλλικές ονομασίες όταν δεν δικαιούνται βάσει του γαλλικού δικαίου να χρησιμοποιούν αυτές τις ονομασίες.

19 Επιπλέον, όπως ορθά υπογράμμισαν οι εταιρίες LOR και Confiserie du Tech, μια επιχείρηση, εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος εκτός της Γαλλίας ή της Ισπανίας, η οποία θα επιχειρούσε να εξαγάγει σ' ένα από τα δύο αυτά κράτη προϊόντα φέροντα ονομασία προστατευόμενη από τη σύμβαση, θα εμποδιζόταν να ενεργήσει με τον τρόπο αυτό σ' αυτά τα δύο κράτη, λόγω της απαγορεύσεως χρησιμοποιήσεως της εν λόγω ονομασίας.

20 Αυτή η δυνητική επίδραση επί του ενδοκοινοτικού εμπορίου αρκεί για να θεωρηθεί ότι η γαλλο-ισπανική σύμβαση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 30 της Συνθήκης.

21 Αντίθετα, η γαλλο-ισπανική σύμβαση δεν προβλέπει, όπως απαιτεί το άρθρο 34 (βλ. την απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 1979, 15/79, Groenveld, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 649, σκέψη 7), μέτρα που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα ειδικά τον περιορισμό των εξαγωγών και την επιβολή, με τον τρόπο αυτό, διαφοράς μεταχειρίσεως μεταξύ του εσωτερικού εμπορίου ενός κράτους μέλους και του εξαγωγικού του εμπορίου, κατά τρόπο ώστε να παρέχεται ένα ιδιαίτερο πλεονέκτημα στην εγχώρια παραγωγή ή στην εσωτερική αγορά του

οικείου κράτους, σε βάρος της παραγωγής ή του εμπορίου των άλλων κρατών μελών. Όπως απέδειξε η εταιρία Exportur, οι διατάξεις της συμβάσεως αφορούν τη χρησιμοποίηση των προστατευόμενων ονομασιών μόνο στο έδαφος των δύο συμβαλλομένων κρατών. Η πώληση γαλλικών ή ισπανικών προϊόντων σε άλλα κράτη μέλη εξακολουθεί να παραμένει εκτός του πεδίου εφαρμογής της. Εξάλλου, αν μία γαλλική επιχείρηση εμποδίζεται να εξαγάγει στην Ισπανία προϊόντα φέροντα ορισμένες ονομασίες τις οποίες επιτρέπεται να έχουν μόνο ισπανικά προϊόντα, τούτο δεν συμβαίνει λόγω του εφαρμοστέου στη γαλλική επικράτεια δικαίου δυνάμει της γαλλο-ισπανικής συμβάσεως, αλλά λόγω του ισπανικού δικαίου, το οποίο εν πάση περιπτώσει εφαρμόζεται προκειμένου περί εισαγωγών στην Ισπανία.

22 Επομένως, το πρόβλημα πρέπει να εξεταστεί μόνο σε σχέση με το άρθρο 30.

Επί της εφαρμογής του άρθρου 36 της Συνθήκης

Όσον αφορά τις αρχές

23 Κατά το άρθρο 36 της Συνθήκης, το άρθρο 30 δεν εμποδίζει τις απαγορεύσεις ή τους περιορισμούς των εισαγωγών που δικαιολογούνται από λόγους προστασίας της βιομηχανικής ή εμπορικής ιδιοκτησίας.

24 Εντούτοις, δεδομένου ότι εισάγει εξαίρεση σε μια από τις θεμελιώδεις αρχές της κοινής αγοράς, το άρθρο 36 δεν επιτρέπει παρεκκλίσεις από την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων παρά μόνο καθόσον οι παρεκκλίσεις αυτές δικαιολογούνται για την προστασία των δικαιωμάτων που αποτελούν το ειδικό αντικείμενο της εν λόγω ιδιοκτησίας (βλ. την απόφαση της 31ης Νοεμβρίου 1974, 16/74, Centrafarm, Συλλογή τόμος 1974, σ. 479, σκέψη 7).

25 Συνεπώς, πρέπει να εξακριβωθεί τώρα αν οι προβλεπόμενες από τη γαλλο-ισπανική σύμβαση απαγορεύσεις δικαιολογούνται για την προστασία των δικαιωμάτων που αποτελούν το ειδικό αντικείμενο των ενδείξεων προελεύσεως και των ονομασιών προελεύσεως.

26 Οι εταιρίες LOR και Confiserie du Tech ισχυρίζονται καταρχάς ότι τα παρασκευαζόμενα στο Alicante και στη Jijona μαντολάτα δεν έχουν καμία ουσιαστική διαφορά, όσον αφορά τη σύνθεση και την ποιότητά τους, από τα μαντολάτα τα οποία παρασκευάζονται στο Perpignan. Οι ιδιότητες και τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των μαντολάτων αυτών δεν έχουν σχέση με τη γεωγραφική τους προέλευση. Επομένως, καταλήγουν, αναφερόμενες στην απόφαση της 20ής Φεβρουαρίου 1975, 12/74, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή τόμος 1975, σ. 87), ότι η γαλλο-ισπανική σύμβαση είναι ασυμβίβαστη με το κοινοτικό δίκαιο.

27 Η Επιτροπή υποστηρίζει, αναφερόμενη στην ίδια προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Γερμανίας, ότι η ειδική λειτουργία μιας γεωγραφικής ονομασίας δεν εκπληρώνεται και η επιβαλλόμενη σε άλλες επιχειρήσεις απαγόρευση χρησιμοποιήσεως της ονομασίας αυτής δεν δικαιολογείται από την προστασία της εμπορικής ιδιοκτησίας παρά μόνο αν το φέρον την προστατευόμενη ονομασία προϊόν έχει ιδιότητες και χαρακτηριστικά γνωρίσματα που οφείλονται στη γεωγραφική του προέλευση, κατά τρόπον ώστε να το εξατομικεύουν. Η Επιτροπή διατείνεται ότι, όταν το προϊόν δεν έχει ιδιαίτερες ιδιότητες λόγω της γεωγραφικής του προελεύσεως, αρκεί για την προστασία του καταναλωτή από τον κίνδυνο παραπλανήσεώς του να αναφέρεται στην επισήμανση του προϊόντος ο πραγματικός τόπος προελεύσεως ή καταγωγής του προϊόντος, σύμφωνα με το άρθρο 3, έβδομο εδάφιο, της οδηγίας 79/112/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1978, σχετικά με την επισήμανση και την παρουσίαση των τροφίμων που προορίζονται για τον τελικό καταναλωτή, καθώς επίσης και τη διαφήμισή τους (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/024, σ. 33).

28 Η υποστηριζόμενη από την Επιτροπή άποψη, η οποία είναι σύμφωνη προς εκείνη των εταιριών LOR και Confiserie du Tech, πρέπει να απορριφθεί. Συγκεκριμένα, η άποψη αυτή θα είχε ως αποτέλεσμα να στερεί από κάθε προστασία τις γεωγραφικές ονομασίες που χρησιμοποιούνται για προϊόντα για τα οποία δεν μπορεί να αποδειχθεί ότι έχουν ιδιαίτερα γνωρίσματα οφειλόμενα στη γεωγραφική τους προέλευση και τα οποία δεν έχουν παρασκευαστεί σύμφωνα με ποιοτικούς κανόνες και τρόπους κατασκευής που καθορίζονται με πράξη της δημόσιας αρχής, ήτοι όταν πρόκειται περί των κοινώς αποκαλουμένων ενδείξεων προελεύσεως. Ωστόσο, οι ονομασίες αυτές μπορούν να έχουν πολύ μεγάλη φήμη μεταξύ των καταναλωτών και να αποτελούν για τους παραγωγούς, οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι στις περιοχές τις οποίες καθορίζουν οι ονομασίες αυτές, ένα σημαντικό τρόπο για την εξασφάλιση της πελατείας τους. Επομένως, πρέπει να τυγχάνουν προστασίας.

29 Η προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Γερμανίας δεν έχει το περιεχόμενο που της αποδίδει η Επιτροπή. Από την απόφαση αυτή προκύπτει κατ'

ουσίαν ότι ένα κράτος μέλος παραβιάζει τις διατάξεις του άρθρου 30 αν επιτρέπει, με νομοθετική πράξη, μόνο στα εγχώρια προϊόντα να φέρουν ονομασίες που έχουν χρησιμοποιηθεί προς καθορισμό προϊόντων μιας οποιασδήποτε προελεύσεως, υποχρεώνοντας τις επιχειρήσεις των άλλων κρατών μελών να χρησιμοποιούν άγνωστες για το κοινό ονομασίες ή ονομασίες τις οποίες το κοινό εκτιμά λιγότερο. Επειδή η ρύθμιση αυτή εισάγει δυσμενείς διακρίσεις, δεν μπορεί να γίνει επίκληση υπέρ αυτής της δυνατότητας παρεκκλίσεως που προβλέπεται στο άρθρο 36.

30 Εξάλλου, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, με την απόφαση της 25ης Απριλίου 1985, 207/83, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου (Συλλογή 1985, σ. 1201, σκέψη 21), το Δικαστήριο έκρινε ότι η Συνθήκη δεν επηρεάζει την ισχύ κανόνων που απαγορεύουν τη χρησιμοποίηση ψευδών ενδείξεων προελεύσεως.

Όσον αφορά την προηγούμενη, μακρόχρονη, νόμιμη και παραδοσιακή χρησιμοποίηση

31 Αναφερόμενες στην απόφαση της 13ης Μαρτίου 1984, 16/83, Prantl (Συλλογή 1984, σ. 1299), οι εταιρίες LOR και Confiserie du Tech υποστήριξαν ακόμη ότι η προστασία των γεωγραφικών ονομασιών δικαιολογείται μόνο υπό τον όρον ότι δεν θίγει την εκ μέρους τρίτων νόμιμη και παραδοσιακή χρησιμοποίηση των όρων αυτών και ότι η εφαρμογή της γαλλο-ισπανικής συμβάσεως δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να τις εμποδίσει να χρησιμοποιούν τις ονομασίες Turrón de Jijona και Turrón de Alicante, ενώ τις χρησιμοποιούν συνεχώς και νομίμως από μακρού χρόνου.

32 Το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί. Κατά την απόφαση Prantl, όταν πρέπει να εξακριβωθεί αν μία εθνική κανονιστική ρύθμιση μπορεί εγκύρως να απαγορεύει τη διάθεση στο εμπόριο οίνων που εισάγονται εντός φιάλης ορισμένου τύπου, με σκοπό να διασφαλιστεί μία έμμεση ένδειξη γεωγραφικής προελεύσεως ώστε να προστατεύονται οι καταναλωτές, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι σ' ένα σύστημα κοινής αγοράς η προστασία των καταναλωτών και η ευθύτητα των εμπορικών συναλλαγών όσον αφορά την παρουσίαση των οίνων πρέπει να διασφαλίζονται με τον αμοιβαίο σεβασμό των νομίμων και παραδοσιακών συνηθειών που κρατούν στα διάφορα κράτη μέλη.

33 Με την απόφαση αυτή το Δικαστήριο έκρινε ότι η εθνική νομοθεσία κράτους μέλους η οποία επιτρέπει τη χρήση φιάλης συγκεκριμένου τύπου σε ορισμένους

μόνο παραγωγούς δεν μπορεί να εμποδίσει την εισαγωγή οίνων, προερχομένων από άλλο κράτος μέλος, σε φιάλες του ίδιου ή παρόμοιου σχήματος, σύμφωνα με νόμιμες και παραδοσιακές συνήθειες που κρατούν στο κράτος μέλος αυτό.

34 Εν προκειμένω, χωρίς να υπάρχει ανάγκη να διευκρινιστεί το αμφισβητούμενο μεταξύ των διαδίκων της κύριας δίκης ζήτημα αν η χρήση των ονομασιών Turrón de Alicante και Turrón de Jijona εκ μέρους των εταιριών LOR και Confiserie du Tech είναι ή όχι προγενέστερη της συνάψεως της γαλλο-ισπανικής συμβάσεως, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η κατάσταση που έδωσε αφορμή για την απόφαση Prantl είναι διαφορετική από την παρούσα υπόθεση. Στην υπόθεση Prantl, από τις ενώπιον του Δικαστηρίου υποβληθείσες παρατηρήσεις (βλ. τη σκέψη 28 της προαναφερθείσας αποφάσεως Prantl) προέκυψε ότι φιάλες του ίδιου τύπου με τη φιάλη Bocksbeutel, οι οποίες δεν παρουσιάζουν με αυτή παρά διαφορές που ο καταναλωτής δεν μπορεί να αντιληφθεί, χρησιμοποιούνται παραδοσιακά για τη διάθεση στο εμπόριο οίνων που κατάγονται από ορισμένες περιοχές της Ιταλίας. Με άλλα λόγια, φιάλες αυτού του σχήματος είχαν επίσης χρησιμοποιηθεί αρχικά στο κράτος μέλος εξαγωγής. Το ζήτημα ήταν η οργάνωση της συνυπάρξεως μιας έμμεσης ενδείξεως γεωγραφικής προελεύσεως και μιας έμμεσης ενδείξεως αλλοδαπής προελεύσεως. Επομένως, η περίπτωση ουδόλως ομοιάζει προς τη χρησιμοποίηση εκ μέρους γαλλικών επιχειρήσεων ονομασιών ισπανικών πόλεων, χρησιμοποίηση από την οποία ανακύπτει το πρόβλημα της προστασίας σ' ένα κράτος ονομασιών ενός άλλου κράτους.

Όσον αφορά το νόμιμο της επεκτάσεως του ισχύοντος στο κράτος προελεύσεως συστήματος στο κράτος στο οποίο ζητείται η προστασία

35 Οι εταιρίες LOR και Confiserie du Tech υποστήριξαν ακόμη ότι οι ονομασίες Touron Alicante και Touron Jijona είναι ονομασίες γένους, οι οποίες καθορίζουν είδη προϊόντων και δεν προσδιορίζουν πλέον μια συγκεκριμένη γεωγραφική προέλευση.

36 Ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να θεωρηθεί ότι σημαίνει ότι η σύμβαση δεν μπορεί να απαγορεύει στη Γαλλία, δυνάμει του άρθρου 30 της Συνθήκης, τη χρησιμοποίηση ισπανικής ονομασίας η οποία κατέστη στη Γαλλία ονομασία γένους.

Επομένως, το πρόβλημα το οποίο ανακύπτει είναι αν αντιβαίνει προς τήν ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων μια διμερής μεταξύ δύο κρατών μελών συμφωνία η οποία επιτάσσει την εφαρμογή, κατά παρέκκλιση από την αρχή της εδαφικότητας, του δικαίου της χώρας προελεύσεως αντί εκείνου του κράτους στο οποίο ζητείται η προστασία. Αυτό είναι το πρόβλημα το οποίο πρέπει τώρα να εξεταστεί.

37 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι σκοπός της συμβάσεως είναι να εμποδίσει τους παραγωγούς ενός συμβαλλόμενου κράτους να χρησιμοποιούν γεωγραφικές ονομασίες άλλου κράτους, εκμεταλλευόμενοι με τον τρόπο αυτό φήμη η οποία συνδέεται με τα προϊόντα των επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες σε περιοχές ή τόπους τους οποίους καθορίζουν οι ονομασίες αυτές. Ο σκοπός αυτός, ο οποίος αφορά την εξασφάλιση της ευθύτητας του ανταγωνισμού, μπορεί να θεωρηθεί ότι εμπίπτει στην προστασία της βιομηχανικής και της εμπορικής ιδιοκτησίας υπό την έννοια του άρθρου 36, αρκεί οι εν λόγω ονομασίες να μην έχουν καταστεί, κατά την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος της συμβάσεως αυτής ή μεταγενέστερα, ονομασίες γένους στο κράτος προελεύσεως.

38 Εφόσον η παρεχόμενη εντός κράτους προστασία σε ονομασίες που αντιστοιχούν σε περιοχές ή ονομασίες του εδάφους του δικαιολογείται στο πλαίσιο του άρθρου 36 της Συνθήκης, τότε η Συνθήκη αυτή δεν εμποδίζει ούτε την επέκταση της εν λόγω προστασίας στο έδαφος άλλου κράτους μέλους.

39 Με βάση τις προηγούμενες σκέψεις, στο εθνικό δικαστήριο πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης δεν απαγορεύουν την εφαρμογή των κανόνων διμερούς συμβάσεως μεταξύ κρατών μελών σχετικής με την προστασία των ενδείξεων προελεύσεως και των ονομασιών προελεύσεως, όπως είναι η γαλλο-ισπανική σύμβαση της 27ης Ιουνίου 1973, αρκεί οι προστατευόμενες ονομασίες να μην έχουν προσλάβει στο κράτος προελεύσεως, κατά τον χρόνο ενάρξεως της ισχύος της συμβάσεως αυτής ή μεταγενέστερα, τον χαρακτήρα ονομασίας γένους.

Επί των δικαστικών εξόδων

40 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γερμανική, η Ισπανική και η Βρετανική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε, με απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 1990, το cour d'appel de Montpellier, αποφαίνεται:

Τα άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης δεν απαγορεύουν την εφαρμογή των κανόνων διμερούς συμβάσεως μεταξύ κρατών μελών σχετικής με την προστασία των ενδείξεων προελεύσεως και των ονομασιών προελεύσεως, όπως είναι η γαλλο-ισπανική σύμβαση της 27ης Ιουνίου 1973, αρκεί οι προστατευόμενες ονομασίες να μην έχουν προσλάβει στο κράτος προελεύσεως, κατά τον χρόνο ενάρξεως της ισχύος της συμβάσεως αυτής ή μεταγενέστερα, τον χαρακτήρα ονομασίας γένους.

Due Κακούρης Rodríguez Iglesias Zuleeg

Mancini Joliet Schockweiler

Moitinho de Almeida Grévisse Díez de Velasco Kapteyn

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 10 Νοεμβρίου 1992.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

J.-G. Giraud O. Due